

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ ОТ 1900 ГОДИНА

СЪДМИЧНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА ХСVII, БРОЙ 50-52

СОФИЯ, 9 - 31 ДЕКЕМВРИ 1996 г.

ЦЕНА 10,00 лв.

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ
СВ. СИНОД
№ 1384
16 декември 1996 г.
София

ПАТРИАРШЕСКО И СИНОДАЛНО РОЖДЕСТВЕНСКО ПОСЛАНИЕ

*"Христос раждается - славите,
Христос с небес - срещайте!"*

(Из Рождественския канон)

ВЪЗЛЮБЕНИ ЧЕДА НА СВЕТАТА НИ ЦЪРКВА,

С тази предивна рождествена песен Църквата Божия призовава своите чедра да възхвалят Господа. "Пойте Господени вси землии!" - защото роденият от Приснодева Мария във Витлеемската пещера Богомладенец е сред земните човечи, по волята на Своя небесен Отец, за да извърши великото дело на просвещението, изкуплението и спасението на човешкия род.

Единородният Син Божий, "Който е в недрата на Отца" (Иоан 1:18), прие плът и се уподоби по всичко на земните човечи освен в човешката им немощ и греховност.

Много векове минаха от рождественската свята нощ, когато нашата земя се огласи от сладозвучния ангелски химн и човечеството, в лицето на витлеемските пастири, прие това небесно благостие за слава на Бога във висините, на земята мир и между човечите благоволение. В тази дарена ни от Бога нощ, никой, освен скромните пастири, не стана съпричастен на необикновеното спасително тържество.

Рождественската нощ е непресъхващ извор на духовна радост и тържество. Тази радост и тържество пребъдат неизменно в Църквата Христова, която Спасителят Си придоби и освети със Своята Божествена кръв на Голгота, а Светият Дух и изпълни с всеосвеждаваща благодат в ден Петдесетница. Духовната радост и рождествено тържество чрез молитвените бдения и благодатните тайнства, които се извършват в светата Апостолска православна църква, духовно изпълват сърцето на повярвалия в божествените евангелски истини; те стават светлина на живота му за утвърждаване в християнската добродетелност и душевно спасение.

Ангелският химн на тържествуващата Божия слава с особена завладяваща сила и духовно умиление звучи в деня на Христовото Рождество и ни призовава към живот в мир и блага воля във всяко благочестие и чистота.

Някога в рая нашите прародители живеели в мир с Бога, в мир помежду си и в мир със своята съвест, но при грехопадението те изгубили мира с Бога, защото не може да има общение със светостта при изпълнено с греховност сърце (2 Кор. 6:14). Изгубили мира помежду си, прародителите се лишили и от мира със собствената си съвест, която у грешните не може да бъде спокойна (Лев. 26:17; Псалм. 28:1).

Господ Иисус Христос дойде, за да основе на земята Църквата Си и възвести благодатното Божие царство, в което могат да влязат всички човечи чрез светото тайнство Кръщение - духовното раждане по благодат за спасение.

Небесната востителна - светите ангели, призовават цялата вселена в тон прославен ден на Христовото Рождество да възхвалява Господа. Така с молитва и словословие ние, които сме в земната Църква, да се възсъединим с небесната - Църквата на славата, нашето хваление да се възнесе към престола на Всевъзвисящия, от Когото е всеки съвършен дар за духовно и материално благополучие.

Възлюбени чедра на светата ни Църква,

Като ви подравляваме с всеславното Рождество Христово, призоваваме над вас Божието благословение с молитвени благопожелания за здраве, всяка радост и мир през настъпващото Новолетие!

ЧЕСТИТО РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО!

Икона от майстор зограф Никола Озригичани - 1856 г.

Кондак, гл. 3

Дева днес ражда Върхуестествения и земята поднася на Непрестанния пещера; ангелите с пастирите славо-славят, а мъдреците със звездата пътуват, защото заради нас се роди Младенец - Предвечният Бог.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД
† МАКСИМ
ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ
И МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ
ЧЛЕНОВЕ НА СВ. СИНОД:

- † Ловчански митрополит ГРИГОРИЙ
- † Сливенски митрополит ИОАНИКИЙ
- † Старозагорски митрополит ПАНКРАТИЙ
- † Пловдивски митрополит АРСЕНИЙ
- † Видински митрополит ДОМЕТИАН
- † Варненски и Преславски митрополит КИРИЛ
- † Американски и Австралийски митрополит ЙОСИФ
- † Западно- и Средноевропейски митрополит СИМЕОН
- † Митрополит ГЕЛАСИЙ, главен секретар на Св. Синод
- † Велкотърновски митрополит ГРИГОРИЙ
- † Доростолски и Червенски митрополит НЕОФИТ
- † Невроколски митрополит НАТАНАИЛ
- † Врачански митрополит ИГНАТИЙ

ПАМЕТНО ДУХОВНО ТЪРЖЕСТВО

С благословеното на Негово Светейшество Българския патриарх Максим и Св. Синод и по покана на Високореповещаната Служба митрополит Иованикии в кметва на Бургас и Йоан Костандин на 6 декември хорът при патриаршеската катедрала старинислел храм-паметник „Св. Александър Невски“ направи посещение в града за участие в тържествата по случай празника на Бургас. Сутринта в катедралния храм „Св. Кирил и Методиј“ Негово Високореповещанство митрополит Иованикии в службене в храмовото и градонодухоуство отслужи св. Литургия. На св. служба молитвено участие взе многоброен народ.

След св. Литургия се образува литийно шестване от храма до морския бряг с участието на градската управа и военни морци. На брег

плаващата отслужил панхица за загиналите и починали моряци, риболовци и други тържествени, свързани с морето.

В морето бяха хвърлени венци и гирлянди. На това тържество също присъства многоброен народ.

От 16 часа следобед в храма „Св. Богородица“ хорът взе участие във вечерното богослужение, след което изнесе представителен духовен концерт. Бяха изпълнени прекрасни песнопения от български и руски композитори. Имаше и солови изпълнения.

Съвместно с и църковно ръководство на архиепископски наместник старинислел иконом Борис Берон тържествено едно много мило и значутелно духовно тържество, което буржаници ще помнят дълго.

АРХИРЕЙСКО ПОСЕЩЕНИЕ

В ОБЩИНА „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ НА БПЦ В МЮНХЕН

На 22 ноември 1996 г. Негово Високореповещанство Западното и Средноевропейското митрополит Симеон приспелно от Берлин в Мюнхен. Той бе посрещнат сърдечно на централната мюнхенска гара от иконом Георги Шукое и председателя на църковното настоятелство г-н Валерин Вагнер. Посещението имаше за цел да се извърши необходимия административен контрол и да се отслужат архиепископски св. Литургия по случай храмовия и патрионски празник на църковната община, в деня на св. Климент Охридски – 25 ноември.

Порядъчно, че празникът на св. Климент Охридски – 25 ноември, календарно се пада в неделен (работен ден), отговаряващото му се извърши година ден – неделя, 24 ноември.

В 9.30 часа сутринта Негово Високореповещанство бе посрещнато и приветствано в храма-параклис от председателя и първостроител бегомолци-българи инициатива. В празничната архиепископска св. Литургия взеха участие и дошлите гости – архимандрит Йоан (Стойков), свещ. Анастасий Дръколев, епархийски диякон Стефан Гюев, новоркоположен диякон хан епархията на св. Давид Лангенщайт, както и диякон Андрей Диеков. В края на службата Негово Високореповещанство митрополит Симеон произнесе прочуването своето слово както за основоположника на българската църковна йерархия и първи просветител на българския народ, св. Климент Охридски Чудотворец, така и за светилото на българското монашество св. Иван Рилски Чудотворец – две велики, незалягащи звезди на българското свещенство и небесни покровители на българския народ, отбелязани в годината преди годината: 1080 години от блаже-

ната кончина на първия и 1050 години – на втория. Словото му за техните големи заслуги за Църква и народ, за всегледната им светла памет, трогна до сърца всички бегомолци-българи. По време на благослужението по полъхали се каноничен рил протоберея Гесио Шукое бе

удостоен с официална старворечна икона.

При разраждането на св. антидо митрополит Симеон българолюбиви служители в св. Литургия, настоятелите и всички присъстващи бегомолци – членове на църковната община, като дори всекому подпечатана и подписана от което княз икона на св. Иван Рилски, с прикрасено към нея малко киче памук откопча със светлите иници на св. Иван за душено и телесно здраве.

Това достъп на всички особено голяма духовна радост. Всеки с благодарност целува своята иконка като нещо свято, благодатно.

След завършената тържествена св. Литургия бе изпълнена кратка литературна програма в чест на двамата велики светци на българската земя. Веднага след това църковното настоятелство покана Негово

Високореповещанство, всички участници в него духовници в св. Литургия, както и всички присъстващи бегомолци на братска трапеза в язовия единствен (в Мюнхен) и първи български ресторант „София-град“ на г-жа Тани Полова, шефа дарителка и помощница на църковната община.

Програмота на Негово Високореповещанство за този ден предвиждаше посещение по случай освещаването на сръбския нозолопостроен храм „Св. Владимир“ към културния център „Макар и заквасни, Негово Високореповещанство бе следено приветствано в официално покана на празничната трапеза и зае поддържа мило сред сръбските митрополити, дошли за това тържество от Сърбия, и официалните им гости и от православните и инославни църкви. След няколко минути той бе покани да произнесе приветствие, което направи прекарно впечатлението в сръбската армия. След това Негово Високореповещанство се отправи за срещата си с архиепископ Марк, придружен от епархийски диякон Стефан Про. Срещата преминала успешно, при взаимни братски чувства и уважение.

На 25 ноември Негово Високореповещанство замина за делова среща в гр. Регенсбург, която е от значение за нашата епархия.

На 26 ноември Негово Високореповещанство бе поканило на официална вечер в Българското консулство, където бе подготвено, че Църква и държавна трябва да бъдат неделими, в пълно единство в своите дела за благо на нашия български народ, но многоотраден народ.

Старобор. иконом в МЮНХЕН

ВЕСТИ

На 6 октомври Негово Светейшество Българският патриарх Максим, придружен от Високореповещаните митрополити Благослав, главен секретар на Св. Синод, и Достопочини и Червени Неофит, Негово Високореповещане архимандрит Гавриил, протоиерей на Софийската митрополия, и секретари на митрополията Златанов посетихи М. Мироние по случай 125 години от построяването на храма „Св. Троица“.

Отслужена бе тържествена архиепископска св. Литургия. Накрая Негово Светейшество произнесе слово за значението на храма за християнина и стили енергийски свещеник г-р Иван Митиушев за дълготрайната пестрота дейност.

Храмово бяха изпълнени с музикално изпълнение. На св. служба при състояха иконом на Нови Искър г-н Костов, местният митрополит на Стара Загора, о.д. подполковник Лазар Георгиев – журналист от същото село.

Църковното настоятелство предложи обяд на оскитите гости в селския ресторант.

На 6 декември, Никитрун, по случай 150-годишнината от основането на църквата „Св. Николай Мирликийски Чудотворец“ в гр. Елпи Паланк, Негово Светейшество Българският патриарх Максим в съслужение с Високореповещаните митрополити Америкария и Австралияския Йосиф и митр. Благослав, главен секретар на Св. Синод, трапезноличен епископ Иларион и местното свещенство отслужи тържествена св. Литургия, на която произведе в икономски стили енергийски свещеник протоиерей Иван.

В изпълнението от бегомолци храм, където присъстваха г-н митрополит на града и други официални лица, Негово Светейшество произнесе слово за празника и юбилейната годишнина на храма.

Поквали думи как митрополит Йосиф за поквитана майка на храма, която като благопосети християне в събирала прежда от християните в светло, за да изпълни речеви и хорони за мъченица в Зографският манастир на Света Баба.

На официалния обяд, даден от кметва на града, говорихи митрополит Йосиф. Той изказа признателност на Негово Светейшество за храването в обсега на града и особена признателност на местната управа за църквата, на която предстои изграждане на камбанария.

СЕМИНАР В СОФИЙСКАТА ДУХОВНА СЕМИНАРИЯ

На 14 и 15 декември в СДСеминария „Св. Иван Рилски“ се състоя семинар на тема „Пособия за духовно образование на деца и юноши в неделните училища“.

Собитието бе почетено от глния състав на Св. Синод начело с Негово Светейшество, Българския патриарх Максим, който лично откри семинара.

В началото си слово той изказа необходимостта от възпитание на децата и младежите в Христовата вяра, която е общообразователните, така също и в неделните училища. На семинара бяха поканили преподавателите и неделните учители от всички епархии.

Негово Светейшество патриарх Максим пожела на участниците ползвателна работа. Благодарствени слова към високите гости отпрати перомонах Сисиний, ректор на СДСеминария, след което участниците

се представиха и започнаха обсъждането по темата.

Мнозина преподаватели споделиха, че в подготовката си използват различни помагала, но те постоянно артиражат тактиче съобразно аудиторията. Докакто за учителите би могло да се намерят пособия, то за децата и юношите не са оскъдни. В събедването се изличи, че е необходимо да бъдат издадени учебници за деца, които се позават старите по вероучение, които са добра основа. Необходимо е те да бъдат осъвременени и допълнени с нови методически разработки, поддържащи съответствието на църковни песни.

Участниците в семинара изказаха с предложение до Св. Синод да бъдат изготвени пособия за младежи, като за целта бъде възложена тяхната подготовка на богословски специалности, преподаватели в СДСеминария и методисти.

ПОКАНА

На 23 декември (понеделник) от 17 часа хор „Партия“ ще изнесе благодарствения коледен концерт в салона на Софийската света митрополия на ул. „Калоян“ № 7.

Каним любителите на църковната музика да посетят това тържество.

Излезе от печат новото преработено и допълнено издание на „МОЛИТВЕНИКЪТ“. Желашите могат да го закупят в Синагодалното издателство на БПЦ – ул. „Оборище“, № 4 Св. Синод

КРАЖБА НА ИКОНИ

Неизвестни засега „почитатели“ на стари икони са успели да ограбят църквата „Свети Георги“ в Разлог, която е строена още през 1834 г. Откраднали са 10 стари икони, сред които на Света Троица, на светя Възнесение Господня и на светя Георги. Високата им стойност се дължи и на факта, че са рисувани от художници от Банската художествена школа, които по своето време е била сред най-известните в страната.

ИЗ ВЕЛИКОТЪРНОВСКА ЕПАРХИЯ

На 6 декември храмът, посветен на Мирлицианския чудотворец във В. Търново, отпразнува 180-годишнина от изграждането му от големия възрожденски майстор Кило Филетов.

Още в 6-а сутринта парите на храма бива отворени за тези, които искат да присъстват на тайнството Епихлосание. В 8,15 часа на началото на аероприседа са св. Литургия, отслужена от Негово Високоспрещаванство Великотърновският митрополит Григорий в съдружие с духовенството от града и епархията. След края на светлата Литургия се отслужил и благодарствен молебен.

В сповест си Негово Високоспрещаванство митрополит Григорий припомня огромната роля, която е изиграл храмът "Св. Николай" в историята на Великото Търново и ролята, която изпълнява и в настоящето. За 3 мари ти, към храма има неколкократни посещения на краемата, които са запознати с основите на Православното от предшателята на храма отец Славчо Иванов. За празника държата пративаха списа програма, след тях се включиха хора, "кметът" и групата за изведен фолклор при читалище "Светилище" с. Хелища, които представиха български обичаи за Никулден.

В деня на св. Николай Чудотворец за седми проведени мт започнаха и дните на благотворителността във В. Търново, провеждани под патронажа на Асо-

циация "Човекολюби", Регионален център за социални грижи и БЧК. Началото си се постави с освещаването на курбан и благодарствен обед в двора на църквата "Св. Николай", на който бе раздадена рибка. Курбанът беше приготвен от готвача на Средното селскостроително училище "Теодор Исаевиц" във В. Търново и така беше върхоредна една културна традиция. Спонсори на благодарственния обед бяха "Русалка" ООД, "Хлебопреработвателно и сладкарство", фирма "Антра", Визпром - Лясковци.

В дните между Никулден и Коледа ще бъде отслужен параклис в старомиският дом във В. Търново. Според св. С. Русянова - изпълнителен директор на Асоциация "Човекολюби", не спира и днешната от днешни и бъдещи и това ще даде възможност в дните на благодарствеността подготвят за получаване на домото в с. Болган и с. Илковци, както и нумерацията на св. "Варуша". Както е вече традиция, с подготвят за Рождество Христово ще бъдат заредени и обитателите на затворите във В. Търново и Белене. Индивидуално ще бъдат посетени семейства на социално слаби и инвалиди, които ще бъдат отнесени дренки и хранителни продукти. Заключаване на дните на благодарствеността ще стане на 25 декември, Рождество Христово, отслужено в църквата "Св. Николай" във Велико Търново. С. К.

ЛОВЕЖКАТА ДУША

Произход на душите

Съществуват три теории, които разглеждат въпроса за произхода на душите. От тях първа по време се ползва теорията за предсъществуването на душите. Тя е съществувала още в езичество, била е развита от Платон и в християнската ера е усвоена от Ориген. Според неговите представи всяка душа е едростепенно създание от Бога още в началото на съществуването и оттогава те съществували в невидимия свят като чисти духове. Злоупотребата със свободната воля (падение) предизвикала необходимостта от очищение. Поради това душите се изпращат на земята, съединяват се с телата и в зависимост от своето нравствено състояние се обръщат на различна участ в новия живот на земята. Мнението на Ориген споделяли мнозина от неговите последователи. То се среща и в протестантското богословие. Древните учители на Църквата наричат мнението на Ориген "мелет, надкровоно, басовосно и еретическо". Църквата е осъдила това учение на В. Вселенския събор. Съборите на Църквата отхвърлили учения за произхода на душите и изразили глас "Църквата, научена от Божествените Писания утвърждава, че душата се твори заедно с телото, а не първо предид, а второто после, както е при басуването на Ориген".

Втората теория смята, че Бог сътворява душите. Според нея Бог твори душата от нищо в същото време, когато се образува първото тяло или в това време са били св. Ирмий Луюнски, св. Иован Златоуст, св. Кирил Александрийски, блаж. Теодорит Критски, блаж. Иероним и др. В защита на това мнение се приважат думите на Еклисият: "И ще се върне пръстта в земята, както си е била; а духът ще се върне при Бога, който го е създал".

Трета теория смята, че Бог "образува" душата на човека върже в него" (Зах. 12:1); и също така думите на св. ап. Павел, който казва "Създа на душата, различна от първоначалните родители. В полза на тази теория е и обстоятелството, че чрез нея лесно се обосновава качествено разнообразие на душите, различаващи се по талантите и даровете в отделните хора и раждането на човешки притежатели забележителни дарования. Такива души се сътворяват от Бога според Неговите предвидения преди. Освен това, съобразно с високото достойнство на човека душа, изглежда напълно приемливо тя да бъде призната като непосредствено Божие творение. Но пред безразборно приемане на това становище стоят значителни затруднения. На първо място, мислата за ново творение на душите от нищо противоречи на светелствено на битииславители, че след шестия творчески ден, в седмиия ден Бог е почивал от всички Свои дела. Понатай това мнение поставя Божията творческа воля в зависимост от действителна на човешките стелци (пръст и праха) и дори в някои случаи тя се явява като съучастваща на тази стелци (в случките, когато децата се раждат като плод от престилката връзка). Освен това, таква концепция не може да оброчи приемане на неговите некомпетентности (на първоначалния грех) от родителите към деца. На практика, ако всяка душа е отново Божие творение, тогава откъде иде злот в нея? Въпреки всички тези недостатъци, мнението за непосредствено сътворяване на човешките души от Бога е намерило широк прием сред римокатолическите и дори е православно мнение, което обаче не трябва да се разглежда като изключително на Божията Майка, като по този начин самото то придобива значение на обряд.

Трета е теорията за раждането на душите. Според нея душите приемват предимство от родителите в децата при образуването на принадлежните им тела. Както от телата на родителите се отделя материал за образуването на телото на младенца, така и от душите на родителите се отделя своето родо душевно семе за образуването на новата душа. Първоначалният или "примотериалът" на човешките души в този случай се явява душа на първия човек - Адам. Изказано за първи път от Тертулиан, това мнение е възприето от православните отци "Откоето, така и на Запад. Може да се каже, че тази теория е твърдо обоснована, тъй като съществено Писание и с жилищен огън. За раждането на Сит от Адам и Ева Писанието казва: "И роди син по свое подобие и по свой образ, и даде му име Сит" (Бит. 5:3). Тези думи се разбират в смисъл, че Сит е син на Адам и по тяло, и по душа. Спасителът казва, че родителите са по тяло и по душа, а родното от Духа е дух (Иован 1:6). Под път къ това се е разбирало следит човек - мъже, както се ражда от своите подобни. Оттук може да се направи изводът, че човек се ражда от своите родители и по тяло, и по душа. Това мнение се намира и в пълна хармония с църковното учение за наследването на първородителния грех. Сигурно потвърждава та-

зи теория чрез съществуването между децата и родителите като в съвършенства, така и в недостатъци. Обаче като възражение срещу нея се използват следните доводи:

1. Съществуват случаи, при които се наблюдава различно несъответствие между децата и техните родители.

2. В душата отсъства съзнание за способност самата да произведе друга душа.

Освен това, като възражение се поставят и следните въпроси:

1. Защо се предава само първородният грех, като в този случай свободно извършени лични грехове също би трябвало да приемват от родителите в децата?

2. От чия душа произлиза душата на детето - от тази на майка, тази на жената или от двете заедно? По какъв начин може да бъде съгласувано с едростепенността на душата?

От всичко, което казахме дотук, следва въпросът: кое от изложените мнения е най-достойно? След В. Вселенския събор в Православната църква преобладаващо значение получава теорията за сътворяването на душите от Бога, но тя трябва да бъде допълнена с теорията за произход на душите от телата на родителите. Това е единствено мнение, което е приемливо постановката, че душата в смисъл на жизнено начало, което одушава телото и е духовната ни природа, ни получаваме от нашите родители в момента на телесното зачатие. Личността и индивидуалността в смисъл на качествено съчетаване на духовните сили и способности обаче не получаваме от телата на родителите.

По този начин душата по своята природа не е от сътворена във всеки отделен случай от Бога, а произхожда от душите на родителите. Създава за продължение на телата, дадена на човека чрез Божие благословение: "Плодете се и множете се" (Бит. 1:28), им е дарувана за възпроизводство на себеподобни не само по тяло, но и по душа. На всяка една душа не е само едно повторение или продължение на предшестващите я личности. Тя е нова, неповторима личност, нова форма на Божиия образ. Оттук явява най-голямата ценност на душата. Всяка душа, идваща на този свят, получава особено Божие благословение. Духовната природа е еднаква у всички хора, но качествено съчетаване на духовните сили и способности, които характеризират личността, са различни. А това е дар Божий.

Природата на душата напълно се отличава от природата на телата. За нейното създаване Бог не е използвал от земята. Той сътворява душата чрез Своето творческо едръване. За високото достойнство на човешката душа Спасителът казва: "Каква полза за човека, ако придобие цели свят, а повреди на душата си (Мт. 16:26). Душа която ще даде човек за душата си" (Мт. 10:35). Мислата е по-ценна от цял свят и не бива да се боят от губената на тялото, ако стави жертва за спасенето на душата (срв. Мт. 10:28). Св. Григорий Богослов прокламира следните възвишени слова за достойнството на душата: "Душата е Божие дихание. Бирейно небесна, тя търпи смесване с възето от пръстта. Тя е светлина, затворена в пещера, но светлина Божествена я неутрализира. По това Религията Слово езеро чиста, а безчестната мента. Само с благосмирение Си рече създадо моят образ, и му дадо Свои живот, защото вдъхнало в него дух, който е струя на невидимото Божество".

Разбира се, тези думи на светиите не бива да се разбират като божественост на човешката душа. Душа е сътворена и следователно тя не е част от Божията сносност. Душата има вървна природа. Образуван изрева в Писанието "и адрия дихание за живот" означава, че още при сътворяването не човека Бог вградил в него Своята благодат. Ако човекът станал жив, когато Бог вдъхнал диханието за живот в лицето му, това е станало, защото благодатта на Светия Дух е истинското начало на нашето съществуване.

Св. Кирил Александрийски и преп. Серафим Саровски по особено начин тълкуват следния стих от втората глава на книга "Битие". Според тях отначало Бог създаде от земята пръв жив човек, състоящ се от дух, душа и тяло, и след това вдъхнал в него Божествената благодат, диханието на живота. Като вече на творението, земният човек превъзхаждал всички земни животни, но не е имал още благодатта на Светия Дух, която го възвежда в богоподобно достойнство.

Следва

И в книгата "Дипломатическо Богословие" от архимандрит АЛТИШ в арт. манастир ИСАИЯ Провод Олски РАН ЧЕВЕР

Символно издательство на Българската православна църква пусти в продажба Православен църковен календар за 1997 г., джобен формат.

Призоваван е всички православни християни да си купуват и използват именно това издание на църковния календар.

Като издание на Българската православна църква то съдържа точно и правилно църковните празници.

Можете да го различите от изданията на разколниците и на други фирми, които имат нищо общо с Църквата, по това, че на корицата е отпечатан изглед от манастира "Седемте престола". Отвътре има снимка на Негово Светейшество Българския патриарх Максим, както и неговото новогодишно послание.

Православният църковен календар може да се закупи от всеки православен храм в страната.

Цената му е 25 лева.

ДАРОВЕТЕ НА РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО

Вече 2000 години откак Витлеем тържествува. Тържествува, че посреще Гост от небето. С него тържествуват и хилядите варшави и с благороговита почит се покланят на Този небесен Гост, Спасителя Иисус Христос, Който като Бог-гомаденец е дошъл на света за спасение на целия човешки род. Той би могъл да се роди в разкошен палат, рождението Му да се оповести с царски указ и да Му се отдават всички почести. Но по Божии промисли Той се роди в кривоно бедна обстановка в цар Давидовия град Витлеем, дете Майка Му св. Дева Мария, Бидейки от Давидовия род, от Назарет със стареца Иосиф е отишла, за да се запише съгласно наредбата за преброяване на населението, близано в пределите на Римската империя. И така, от самото Си раждение Господи Иисус Христос е новоявлена кръста за спасение на човечеството от греха.

При все това Неговото раждение не останало скрито. Решил се в 749 г. от основаването на Рим, в 42-та година от царуването на Август. Ангел Господен се явил на вителеемските пастри, пощавуващи на шалево в нощна стража при ставата си, ставя Господи гни осяла и той ги изповода да идат и се поклонят на Новородения, Спасителя, Който с Христос Господ. И внезапно с ангела се видело многобройно

войнство небесно, което запяло: „Слава във висините Богу, и на земята мир, между човешките благоволение!“ (Лука 2:14)

Рождението на Богомаденеца се е ознаменувано и с появата на изобикновено

вено блестяща звезда. В древните китайски астронимически таблици е отбелязана появата на такава звезда, която се покланяла в продължение на 70 дни – свършало свещено число. По изчисленията на астрономите Фуке и Везелер появата на тази звезда съвпада с времетраянето на Христос.

Халкидий (4 в. сл. Хр.), епископ, в тълкуването си на Платоновия Тимей така описва това събитие: „Имашта е светлата и достойна за внимание истина. Тя не разказва за появата на звез-

да, присвещавана не божествени и смърт, а идването на достопокланяемостта Божество за спасение на хората. Халдейците, мидяните и ситити астрономите, които забелязали тази звезда, незабавно се отправили да търсят Новородения Бог и Който Го намерили, принесли Му дарове и жертви.“

Водени от тази звезда,

източните мидянци, както и ние св. свангелист Матей, дошли във Витлеем да се поклонят на Богомаденеца, „Цар Иудейски“ (Мат. 2:1-11) и Му донесли дарове: злато, ливан и смирна; злато като на Цар, ливан като на Бог и смирна като на човек.

В тях дни на празнуване рождението на Спасителя Христа св. отци на Църквата приканват да Му поднесем вместо злато чистотата на нашите сърца, омислени от златото; вместо ливан – пламтащата си обич към Бога и ближните;

вместо смирна – смиренното съзнание за греховете си; с други думи – милостивия, молитва и покаяни съзли. И да знаеме ведно с ангелите: „Слава във висините Богу, и на земята мир, между човешките благоволение!“

† Трапезнически епископ ИЛАРИОН

Коледна песен

Да пейя за Коледа света
Машем със калибани злато,
Машем града и душата
закляя с най-честия тит.

Да пейя за Коледа света.
Откоко калибани злато,
Машем града и душата,
злато и бела, и стот.

Да славия Сина на Марию,
в славия ява роден,
че спомна Спасителя на тит,
когато обича веди.

Звездата, която ни свети,
с най-святата лоза ни пали,
напури Рождеством злато...
Да пейя с любов за Христа.

Дора ДЯКОВА

Полудноно славословие

Акростих

Радвай се, Невесто невестина!
От тебе, Богородице, Дево Марийо,
животворящият Христос Бог лъчт прие.
Доидете да се поклоним на нашия Цар и Бог!
Ето, трпната азбука поиде незаложивата звезда отвярят -
Тебе, Иисусе, славят, Мария величат.

Сине Божии, Господи Иисусе Христосе, Ти си нашият Бог,
защото с Твоето име се именуваме,
Твоето престо име, Твоят кръст, Твоето възкресение,
обични Божие, е хлябът на живота.
Всички, Господи Божие, от стародакото Ти се пречитваме.

О, Пречестна Богородице Дево, Майко Божия,
Благословена си тит между жените.
Христос Бог, Твоят Син, обезсили смъртта
и живот вечен ни доура.

Радвай се, благодатна Марийо, Господ е с тебе!
Благословен е плодът на твоята утроба.

И Твоето раждение във Витлеем, о, Божие мило, озари света
и неугазваща светлина от светлината на Твоята истина.
Твоите страдания, разпятие и възкресение – Твоята вечна слава
и милост е по-добра от живота.

О, всемилостива Богородице Дево, Майко пречиста,
Братие на милосторичето отвори ни,
защото си осветен храм, майка на живота.
О, благословена Дево Марийо, слава на тебе,
защото си родила Спасителя на душите ни!

И. ГЕОРГИЕВ

ЦЪРКОВНА ПРОСВЕТА

Продължение от бр. 47-49

Факт е, че християнството се представя разделение на три големи групи: Православие, римокатоличество и протестантизма. Старокатолиците и Римокатолическата църква се намират по-близо до Православие. Следват ги англиканите, Старокатолиците и англиканите промозидат от Римокатолическата църква и пазят много елементи на римокатолическото членство в догмата, така и в богослужението и в църковния ред. Третата група – на протестантите, със своето присъствие на лутераните, макар и да стот клонци от Православие, поради преобладаващи в нег неударки либерализъм в догмата и богослужението, аз намира от своето разделение в пълно тържество на своята пътека, което обаче ще намери само в Православие. Вършайки се на въпроса за единството на Църквата, подкрепяваме, че белегът „една“ означава, че Господ основал не много църкви, а една единствена.

Единството на цървата е възможна, когато свързва вършайките както със Спасителя, така и помежду им. Това единство се изразява чрез казаноизването на вярата и създа вярата и членове, което и чрез съкращението на вярата и същия богослужение, основано на вярата и същия догматически основи. Освен това единството се изразява и чрез единството в управлението, което се проявява в подчинението на християните на общата канонична йерархия на Църквата.

В Свещеното Писание Църквата се означавава като царство на Бога, като единно тяло или общност, която не може да съществува без авторитет и власт. Няма значение дали всички членове на Църквата имат еднакво положение по всички въпроси на вярата. Достатъчно е, че всички членове приемат началното тези въпроси и авторитета на Църквата. Така по степените православния критерий инославните са еретични. Осигурен въпрос е, че любовта на Бога желае спасението на всички.

Църквата е „света“, понеже се ръководи от Светия Дух и има за цел осъществяването на всички свои членове, на всички вършайки. По-конкретно Църквата е света, защото е свети тяло от божествен произход с глава Христос и душа – Светия Дух. Богородице на това Църквата в съединение с възсиятия Бог. Света аз. Пазено също подкрепява това: Христос избягна Църквата и предаде Себе Си за ден, за да и освети, като е омислени с водната баня чрез същото; за да я представи на Себе Си славна Църква, която няма петно, или прък, или нещо подобно, но да бъде безблен и непогрешна (Ефес. 5:25-27). Църквата е не само свята сама по себе си, т.е. онтологически, но и нравствено, защото се съставя от членове, които са осветени от благодатта на Бога и са се обнесли в Христос чрез светото Кръщение (1 Кор. 3:27). Аз, както писано св. Игнатий Антиохийски, Църквата е „объединена на свети или събор на пророците“, това не означава, че тя включва само свети членове. Трябва да е ясно, че до всеобщия събор, за който се говорим в края на книгата, по необходимост Църквата ще има и грешни членове. Но това ни уверява същността единствено на Църквата.

Същото азгват осъществяващата сила на Църквата и единнодушно осъждат протестантите и грехливите мнения на онези, които приемат Църквата като общност са-

мо на свети. Църквата се отнася с любов, възгиратост и неможност за всички свои членове и особено за грешниците и работи за тяхното общране. От друга страна, истиня е, че през всички Църквата е една свети и верна за вярата, която са преходна облека на света. Светлината на тяхна свят живот свети в хората на историческия спит на човечеството.

Църквата е „сборна“ (свещеност),

понеже има за цел предпазването на Святигелито и на християнската вяра на всички хора, по целия свят.

Църквата се нарича „сборна“ главно по три причини:

а) тя е разпространена по целия свят без местни или времеви ограничения. Има господстващи наредби и цела я и да обхваща всички човещи. Така Църквата ще

„Брикто прилагателно“ католически означава „всещи, отнасящ се до всички“. В християнския смисъл – „отнасящ се до всички хора по целия свят, по цялата вселена“, отгук и преводът „всещен“. В старобългарския се преводат „сборни“ в смисъл „всещи, всички, всички“, мажато е в следното послание сред новозаветните книги. Определението „сборна“, давано на Църквата (както и на посланията), всъщност етимологически няма нищо общо с вселенските и други събори. – Б.р.

Св. Николай КАВАСИЛА

БОЖЕСТВЕНОТО ПРИСАЖДАНЕ

Както благодарната маслина, ако се присади върху дълата, и прави благодарна и нейната плод вече не принадлежи на дълата, така и църквата благодарна сама не принадлежи благодарна, освен ако се присади с Христа и се причаства с Негово Тяло и Кръв. Тогав благодарните дъла стават действителност. Това са оръжието на греховете и наследството на Божие царство, които са плод на Христовата светост.

Присаждане от светия Олтар Тяло Христово и в своето тяло. След като пожелаваш благодарна, тоест Негово Божество Тяло владее и господства в нашето тяло и в нашата душа, следва че и нашата добротата става Христовата добротата. Понеже сме „тяло Христово“, а поотласка — членове“ (1 Кор. 12:27), не трябва да считаме, че е казано само за тялото, но по-правилно е да обхващаме, че е казано и за нашата душа и за нейното действие. Това е така да каже и ап. Павел: „Който се съединява с Господа, става едно с Него“ (1 Кор. 6:17), т.е. тази връзка и това обединение се извършват в душата. Тезога за Господ обещане не само тяло, но при и душа, и ум и разум, и воля, и всичко човешко. С нив да се обединява и обхваща, а поотласка, за да не е телесна връзка, за да не бъде поглед нас през всички връзки и да ни употреби на Себе Си, съединявайки всичките Свои същества с камъта.

Загата, когато ние грешим, Той не се съзира и присъва към нас, защото тогава просто няма нищо общо между нас и Него. Вечно друго е приел от нас с мислов любезно и всичко, което е Негова принадлежност, Го съединява с нас, показвай-

ки така по-голяма любов.

От една страна, Бог сам на земята, а от друга — нас, човешките, ни въздава на Небето. От една страна, Той стана човек, а от друга — човекът стана Бог. От една страна, Той победи греха, изповлявайки само едно тяло и една душа — тези на Христа, и освободява човешкия род от срама да отстъпленето, а от

за нас вечерата на божествената Евхаристия? Или ако е бил само човек, не би могъл да действа до този божествен начин. Обаче Той е и двете: земно и Библейски едноосъбен на човека. Той се съединява и става същелен с нас и като Бог има силата да възнесе нашата паднала сарила да я и победит и промени цялото външния живот ни при Себе Си. Когато някои силни елементи на природата се съединят с други по-слаби, те не позволяват на вторите да останат действителни. Желязото не запазва нищо от първите си свойства, когато се нахвърси в огън. И плътта и водата променят своите свойства си и приемат сарата и топлината на огъня, когато се срещнат. Значи, ако в материалните съставки, създални от един материал, се случва така, че по силните да въздействат толкова силно върху по-слабите, както трябва да мислим, че става първият съществителна сила на божествената Евхаристия. Ясно е, че Христос смесва Себе Си с нас. Претворена ни и ни прави като Себе Си. Тогав ние приличаме на каква вода, излява се в безкрайно море от миро. Защото наистина това миро — Христос, може да осъществи само толкова малко количество, което се влива в Него. Той не само ни дава да димаме аромата, но прави цялото ни същество погубено на това миро, което се е изляло за нас. „Понеже сме Христово благоухание“ (2 Кор. 2:15), казва апостолът.

Из книгите „За тайнствената живот на Христа“
Провод Константинос
ТЕРЕКЦИДИС, студент в
Богословския факултет на СУ
„Св. Кирил и Иларион“

друга страна, опрощава греховете на всеки от нас лично и ни съединява с Бога. Вторите Божия дела към нас, които те осъществяват при Божественото Причастие, изваждат много по-голяма любов, отколкото първите.

Значи, заради това, че не биеме възможни ние да се възкачим на Небето и да слушаме в Неговите дъла. Той слезе при нас. Все нашето същество и тяло се съедини напълно и всичко, което е приел, т.е. цялата човешка природа. Обаче всичко това, което все от нас, когато се съединя с нас, ни го дава отново, предлагайки Себе Си. И причаствайки се с Тялото и Кръвта Му, ние присъваме Божество тяло и Кръв, Божията душа и Божия ум и воля, докато те същепременно са и човешки. Защото, ако Иисус е бил само Бог, не е възможено да се съединя с нас в цялото. Понеже как тогава би могъл да стане

СВЕЩЕНОТО ПИСАНЕ ЗА ПИАНСТВО

“Не биди между ония, които се с вино опияват, между ония, които се с месо присаждат — защото пианицата и който се присажда, ще се оръжиават, и силността ти ще ги обрече в грим“ (Притч. 23:20-21).

“У кого — аз? у кого — аз? у кого — казаница? у кого — оскърб? у кого — рани без причина? у кого — зачервяване оий? У ония, които не засядат около вино, които ходят да издирват подправените с аромати вино. Не медвай как виното се червене, как пуша искри в чашата, как се гласко леко, отпусне то ще узакне като змия и ще те желята като аспида; ония ти ще гледат чужди лица, и същото ти ще заговори развратно; и ти ще бъдеш като запал сред море и като зареман навърх мачта. (И че каже): “Биха ме, на ме болна; тласоха ме, не усещам. Кога се простоя, пак ще търся същото“ (Притч. 23:29-35).

“Ако някой има бун и непокорен си, който не слуша главо на баша си и гласа на майка си, и те са желята като аспида; ония ти ще гледат чужди лица, и майка му го вземат и го заведат при старите на града си и при врътите на своето местопребиванье и да кажат на старото и от свои град: “Тон нас си бун и непокорен, не слуша думите ни, прахоние и пианица“; тогава всички жители на града му нека го приобят с камъни до смърт; тъй избивай голюдо изсред тебе, и всички израилити ще чет и да се побоят“ (Втор. 21:18-21).

“И каквото стане с народа, това ще стане и със всички; това че накажа според пианицата му и че му въздари според делата му. Ще ядат — и няма да се наситят; ще блудстват — и няма да се размножат, защото престанаха да служат на Господа.“

Блудство, вино и гилеята завладява сарата им... Отваряй лието е пианството им, следва да е предател на блудство; колкото им обичат, що е срамното. Ще ги обхване влърът и крилата си, и ще се заремат от жертвите си“ (Осия 4:9-11; 18-19).

“И Господ, Господ Саваот, ви гива в тоя ден да платите и да гувате, да се отстрижете и да прешапете с врътите. Но ето, вселиме и радости! Убавяе воле и колпат вино; ядат месо, пият вино и казват: “Да адом и да гивам, защото утре ще умрем“. И откри ми и ушите Господ Саваот; няма да ви се простат това нечестие, докле не умрете, рече Господ, Господ Саваот“ (Ис. 22:12-14).

... защото, и слелетни по между си като тръни и гити като пианица, те ще бъдат всемо погълнати, като сука свлава“ (Наум 1:10).

“Ако пък пощият оня слуга каже в сърцата си: няма да си дай-де човек гостодарит ми, — на нечие да бъде дружител си и да гива с пианицата, — гостодарит на тоя слуга, че да го даде в колто не очаква, и в час, който не знае, и ще го отдели и подложит на еднаква уцел с млечниците; там ще бъде млеч и скръдне със зби“ (Мат. 24:48-51).

Примеч. внимавайте над себе си, да не би сърцата ви да бъдат отгечени с превратна пианство и желикост гити, и да ви заплесне оня ден внезапно! (Лука 21:34).

“Но чега ви плахад да не се очиновава с оногата, както, наричайки се брат, оставя си блудник или користолово, тъй че всички съставят една негреховна последователност и имат едво приемство от апостолите до края на света.“

Апостолски признак на изповядването на верата и апостолското приемство вършено взаимно се предлагат. Както апостолското учение е основано на апостолското приемство, така и апостолското приемство е възникнал на истинската Църква заедно с правното учение и управление. Светите отци подкрепват факта, че чрез апостолското приемство се предава и апостолското учение.

Следва

КАТЕХИЗИС

себере и обедини “всичко небесно и земно под един глава — Христос“ (Еф. 1:10).

6) На всички ангели и архистропи на правата вяра, които единствено се обединява, за да не бъдат разваляни единично и разнотични църкви, които неправилно се наричат църкви, понеже се касав в повечето случаи за протестантски издънки или просто религиозни групи със съвременно а поотласка си думичко-матрично съединяване.

7) Соборност означава както единство и цялостта на Църквата, така и нейната възможност, която тяло на Иисус Христос и Пълнота на Оня. “Който изпълна всичко във всичко“ (Еф. 1:23).

Във връзка с горните три точки е важно да привадем единството и пълнотата на божественото отце на Църквата, защото едностопно е вожан.

Св. Игнатий Антиохийски използва израза “якото е Христос, там е и съборната Църква“, за да изтъкне християнската цялост, т.е. единството на всички местни църкви. В мрънчането на св. Поликарп от Смирна, във връзка с този въпрос разяснява изразите: “като монах... съборната Църква по цялата вселена“, както и “всички общини на светлата и съборна Църква по всички страни“.

Св. Кирил Иерусалимски пише: “нарича се съборна... защото едностопно и нестопно цял всички делата, които три-

ва да се знаят от човека“. Същият св. отец отбелязва, че: “съборна (вселенска — бр.) е първа църква, защото се е разпространила по целия свят, защото съществува по цялата вселена — откъд джарки мейм, защото са обединени всички църкви, присътстват навсякъде, които чрез връзката на Всеобщия Луб образуват вяра и съборна Църква“.

Св. Атанасий Велики отбелязва, че Църквата се нарича “съборна“ “понеже е разпространена по целия свят“. Църквата е единна съборна, защото е една навсякъде и всички, и непрекъсната последователност и едностопно отце и изповядва едно и също православно учение за вярата и по съществува все едно, едностопно и управление. Според св. Игнатий Антиохийски членове на съборната Църква съставят едно “непорочно единство“, което се явява в “общността на светците“ и в цялата всички членове на тайнственото тяло на Христос.

Наряди че трябва да отбележим, че съборната Църква винаги се придържа към определението на св. Викентий Лерински: “да се придържа към она нова, което винаги, навсякъде и в всички се е вървало“.

... id teneamus, quod semper, quod ubique, quod ab omnibus creditum est — б.р.

Съборната Църква е пазител на завещаната в правата вяра и нейната съборност и е едно единство, не съществуващо нито в качествено белег. Загата ти не трябва да се разбира само буквално и поместно, но също и преносно — богословски и метафорично. Въз основа на горното само Православната църква може да се определи като съборна и нийна друга.

Светлите апостоли получили заповед от Господа да проповядват светлостта Божие, т.е. евангелието, благовестието и със своята проповед те погложихи основата на Църквата. От она време и до днес Църквата ни пази непълноценно апостолското наследство.

Св. ап. Павел започва, че Църквата била основана “върху основата на апостолите и пророците, имали Самия Иисус Христос за крайнелен камък“ (Еф. 2:20). Апостолският признак на Църквата “... се съдържва както в еднотелното с апостолите и дръвната Църква използвана на врътата, така и в нейното управление, основа-

Напрегнатата борба на доброто със злото продължава през цялата човешка история. Макар на първоначално човек да бил даден обетът, че семето на жената ще смачка главата на змигата, дяволът яростно вставя срещу Божията воля с желанието да угаси докрай вярата у хората и да отнеме надеждата им за спасение. Но милосърдният Господ не оставя падналото човечество: за пример и подражание издига дивин мъже на вярата, които, макар и да имат човешки немощи, пламенно се каят и твърдо вярват в идването на Искушителя.

Първият от Христовите пророци, Адам, е пророк и в всички нас. През него грехът влязъл в света, но той приел и първия обет за живот и спасение. Адам е и първият пример за покаяние – сърцисни вълни, той денесотни години се каял горчиво и орсвал със същите си непокорната вече зема.

Вторият праведник, Авел, е първият всъщност убит човек в историята. Той бил син и утешение на Адам, но грехът взимал вече своето – извършено било братоубийството, ръцете на Каин се обгарили с кръвта на родния брат.

Невинната кръв на Авел, по думите на апостола (Евр. 11:4, 12:24), станала пророазра на всеосъщавашата кръв Христова.

Третият дивин мъж е Енох. Той живял тъй праведно и свято, че бил взет жив на небето. Енох излял ряс покаяние и вяра достигнал това, което било изгубено в рай с непослушание и своселание. Страшното Божие определение: „Пръст си и в пръст ще се върнеш“ (Бит. 3:19) – престанало да бъде неотменима за всекиго присъда.

Последният праведник на първия свят и първият праведник на следотополия свят е Ной. Той излял големата си праведност и покорност на Божията воля в покорностано на ковчега – без да обръща внимание на многотоцинителните подтиграти на своите съвременници.

При разпоразитанството на идолопоклонството Господ изабрал Авраам и му заповядал, да за съхраня вярата, да остави отечеството и да отиде в нова, обетована за него земя. Авраам изляло се упования на Бога и Господ не посрамил вярата му.

Какъвто е корсетът, таква си и клоните: Исаак е пример за сиповно послушание, Иаков – за неслобно и търпение, но най-важно от всички тях стои Иосиф. Продаден от родните си братя в Египет, той твърдо изтвърля всички изпитания. Безсрамната прелъстителска нападла млада жена с всички оржелия на женския чар, но той с попомърченост си ум опазил испорочеността на тялото си, защото в за минута не отстъпвал от мислята за Бога: „Ка протче ще направя това голямо зло и ще съгряна пред Бога?“ (Бит. 39:9)

Подобна предлоост към Бога имал и праведник Иов. Дяволът му причинил много горести, но той устоял във всички бедствия и с това по-

казал, че както златото се очисти в горнило, така душата на праведниците се очисти в скърби.

След патривархалните времена старозаветната църква се ръководил от Моисеевия Закон. Моисей е вожд, законодателят, пророк и чуждотворец. Любовята му към Божия народ го накарала да страда заедно с него, въпреки че би могъл да вземе сладостта на временния живот. А когато Бог в Своия гняв искал да изтребил коуките за непокорността и отстъпленето им, Моисей молил Господа да пощадил народа, а да накаже него и дори да го изпичи от Книгата на живота (Бит. 32:32). За тази огромна любов към хората Господ възлюбил Моисей, беседвал с него на алтаината Синай и му явил Своята слава.

Във времето на сънците изправил особено забележителни са Гедон и Самсон. Народът поднесъл шарски венел на Гедон за победата му над многотиснените врагове. Но при умишлите очи на този подвижник на вярата блеснал друг, по-добър венел: „Низ аз ни владее, и ние моят син ще ни владее; Господ да ви владее“ (Съд. 8:23).

Самсон, силен по тяло, се оказал веднаж слаб духом – великият победител на филистимците бил пленен от коварството на съотечественичката им Далила (защото след завладяването от чувствеността неминуемо следва слепота и робство на духа). Но покаянието и молитвата изправят и най-големите грешници. Покаяният се Самсон самостоеречно разрушил над себе си своитевонете на храма и със смъртта си поразил повече врагове, отколкото през живота си.

По-високо от всички изправил царе свои пророкът и псалмопевецът Давид. Неговото падение било тежко, но дяволът и сега потрепва,

когато чуе покаяната му молитва: „Помилуй ме, Боже, по големата Си милост...“ (Пс. 50). Тази молитва звучи често в светата Църква за всички, които имат нужда от покаяние.

След псалмопевеца Давид следва цар Соломон, повдигнал изпълнен с Божия предмъдрост. Но уев, младостта му не го опазила от земните пристрастия – той не бил верен до смърт. Запаметял всичко забравил Бог на своите отци.

Времената на изравилите царе били и времена на великите пророци, нещастно на първите зашлоло реаността към Бога у вторите. Кой не се с дивил на покаяните на пророк Илия, човешка с откъс характер и пламкани реаност. За реаността му по Божията слава Илия бил възнесен на небето в огънен вихър.

Не по-малко велик от покорничаният дявол Илия е Елисей, който въпросил за Божия дела свои изключителен дар на чудотворство.

Животът на другите пророци не е известен по-малко, но са останали техните свидетелства за Духа Божия, похваляват върху тях. Какво поясно е предказването на Исаия? Той съжал е стоал до самите Вителеските язли и Голотските Кръст! Коко думи, коко съли и въздъшката на Иеремиа – пророка на покаянието. Поразително ясни са символите на Иезекиил. А пророк Даниил е предказвал времето за явяването на Месия.

След връщането на избрания народ Божии от вавилонската плен оржица на Божия промисъл в старозаветната църква били Езекия и Езра – образци на истинска добродетел. След тях среди изувете вече нямало пророци, но по Божия милост продължавали да се явяват дивни и свети мъже, пазещи твърдо вярата.

Такива били братята Макавеи, спасили своето отечеството от игото на владстелния Антиох. Такива били и 90-годишният старец Елеазар, който предпочел да умре, отколкото да послужи за съблягане на народа чрез вкусан-

на на чюдната жертва.

Такива са, накрая, и праведните Захария и Елисавета, родителите на св. Иова, Предтеча Господина. Такива са и праведник Симеон Богоприемник, Анна пророчица и праведник Иосиф, Обручник на Пресвета Дева Мария, от които и се роди Сянитъ Божии, наивят Господ Иисус Христос.

Светите старозаветни пророци и пророци имали твърда вяра в грядущия Христос, с тази вяра живели и се спасявали. Днес ние, чедата на християнската Църква, живеем и се спасяваме вече с вярата във възкръсния Господ. Нека пред идващия празник Рождество Христово да приготвим Вителеските язли в своето сърце и като възхвалим да поднесем своите дарове – вярата, любовта и уясването в Иисус Христос, Сина Божии, дал ни светлината на Новия Завет.

Протоиерей Михаил МАСТОВ
Продумер: Елизабет ХУАНЧЕВА

БЪЛГАРСКИ ЦЪРКВИ И МАНАСТИРИ

АЛИНСКИЯТ МАНАСТИР „СВ. СПАС“

Бил ли допуснал някой, че в тази малка каменна църква без никаква външна блясък, без купола и камбанария, може да има толкова богатство!

Поводом човек се радвал на природата, на оясно-плениващо сложностите на планината Плана, на горите и, на бистрите потоци, оградил манастира. После, прекорачил прага на старинен, стои удивен, зарепен от блясъка на зографисаните стени и свода на църквата.

Началото на манастира „Св. Спас“, наричан

Алински, по името на близкото село, е неядре през XVII в. От надпис, поставен по волята на китора, се вижда, че манастирската църква била обновена и богато зографисана през 1628-о лето. Но последното и обновяване е станало през 1810 година.

Удивително е майсторството на ония, които са зографисали манастирската „Св. Спас“. Първи впечателение многообразно на евангелиските сцени и различните библейски сюжети, както и многобройните портрети на светци, като се започне от гую-

тинножителя св. Иван Рипски, св. войни Теодор Стратилат и Теодор Тирон, св. цар Константин и царица Елена, преп. Иоаким Оосогови и много други.

Повествованието на зографите преминава по църковните стени, следвайки от рождението на Христос до разлятието на

Специалнистелите твърдят, че живописите и майсторството на зографите е повлияно от традициите на тази в Атон. Забележителното, което прави от неясните алионски зографи големи творци и

родилоуби, е, че те са сричностни с духовното развитие на населението от този край. Образите на светците и житиониките, на лицата от евангелиските сцени, на Христос и Богородица не са разукрасени, по-близо са до хората, по-точно подобие си. Така живописите от Алионския манастир стаят разбирателно от обикновените хора, въздействат, възпламяват и най-важно – извиква чувство на любовно-

Борис НИКОЛОВ
Из „Манастирска летопис“

ДОСТОЙНО ДА ПОЧИТАМЕ БОЖИЯТА МАЙКА

Суверенното често се преплита с чистота вяра. Този, който нито теоретично познание за вярата, писно я смисла със суверенно. Една доста интелектуална жена разтърсаше за религиозността на своя мъж: "Моят мъж е доста суверен. Винаги преди (позане) след ставане от сън си чета молитва". Това казва тя, а да подчертае религиозността на своя мъж, но като нямаше правилно разбиране за чистата вяра, смисла и със суверенно. Суверенне значи върване в нещо, което е съвкупно, т.е. несъществуващо. А вярата значи увереност в нещо съществуващо, но което не виждаме. Суверенно е винаги оскорбително за вярата. Затова на бива да се поддаваме на суверенне.

Пореди негованане на вярата си, нашият народ е създаден една суверенна коледна песен за св. Богородица. В нея се казва: "Заведо се Божия Майка от Инокрида до Копила и си роди младия Бог". Това не е похвала, а оскорбително за Майката Божия. Защото раждането на Сина Божия е станало безболезнено, при което е излязло десетото на св. Богородица и след раждането на Спасителя. Учението на св. Църква за безболезненото зачатие и безболезненото раждане на Христа Спасителя е съществено във вярата ни. Тия чудеса свидетелстват за сервистествения произход на Сина Божия. Църковната песен пее: "Ти си Била Дева преди раждането и след раждането пак си останала Дева." Затова св. Богородица се нарича "Незаста невестница", т.е. невеста, но като другите невесты. Нарича се още вневснова и пречиста. Така щото тази народна

суверенна невен трябва да се приемане от народните коледувания.

Католиците правят пък друга грешка. Много по-дълбока е съществена, защото я възвеждат в достойнството на дома. Те приписват на св. Богородица недействителна привилегия. Те учат, че св. Дева Мария нямала в себе си първородния грях. Това не е вярно и е също така оскорбително за св. Богородица. Да нимах у себе си първородния грях значи да припежавам съвместна святост без лични заслуги.

Ако приемем, че св. Дева Мария нямала у себе си първородния грях, тогава тя е имала святостта чистота като дар. Обаче, когато приемем истината, че св. Дева Мария е като всички деца и благодарение на нейните усилия е достигнала нравственото съвършенство, което я направил достойна да стане Майка на Божия Син, тогава дразне истинско и достойно почитане на св. Дева Мария.

Като суверенна коледна песен у нашия народ оскорбително е св. Богородица, като я приписва болезнено раждане, т.е. католическото учение оскорбително е. Богородица, като отрича нейните лични усилия в благосъществува я живот.

Прочее нека почитаме св. Богородица достойно, тъй както ни учи св. Църква още от първите векове: "Достоинно е нарищана да обхващаме тебе, Богородице, вечноблажена и пренепорочна и Майка на нашия Бог. По-достойна от херувимите и несравнено по слава от серафимите, нетленно родила Бог Слово, като истинска Богородица те величаем".

Свещ. Василей ЯКОВ

РОЖДЕСТВО

Над Витлеем изгря звезда и възвести:
Бог се роди! Радавайте се хора! Бог се роди!
Рождеством Тво ще бъде светлина за всички хора по света.

Във тази светла нощ да празнуваме и се веселим,
защото, спасени чрез Младенеца, ще пребъдем ний.

Никола КОЕВА

КАКВО КАЗВАТ ЗА ИИСУС ХРИСТОС

— Иоване Кръстителю, какво казват за Исус-ка?

— Ето Азмена Божия (Иован 1:36).

— Във фарисей, в какво внисте Исуса?

— *Мое и тие с митаря и грешника* (Мат. 9:11).

— Това ли е всичко?

— Да.

— Петре, какво казват за твоя Учител?

— *Той е Христос, Синаът на Живия Бог* (Мат. 16:16).

— А ти, Кайфа, какво казват за Него?

— *Той богоуцелва!* (Мат. 26:65).

— Палате, какво е твоео мнение?

— *Аз не намирам никаква вина у Него* (Иован 18:38).

— А ти, Юда, който за тридесет сребърника превърши продамата, какво обичане казваш върху галата Му?

— *Сърцеших, че предадох невинна кръв* (Мат. 27:4).

— А ти, стотниче, който пазеше Исуса на Голгота?

— *Някогаша Божия Син е бил Тоя Човек!* (Мат. 27:54)

— А твоео мнение, Тома?

— *Господ мой и Бог мой!* (Иован 20:28)

— Палпе, едно време ти бил Исусов гонител. Какво е сега твоео свидетелство?

— *Смятам, че е всичко е вярно, поради превъзходството на познаването Христа Исуса, моя Господ, заради Когото от всичко се отрех*. (Филип. 3:8).

— А ти, авестосе Иоване?

— *Той ми поруча да известа, че Той е Азлия и Олеска, пачало и край, Първият и Последният*. (Откр. 22:13).

Св. първомъченик и архидякон СТЕФАН

Решител и силен делам и със слово, иерусалимски архидякон пръв, първи подар Възкресение Христово живота си вяр запечатан с кръв.

Книжниците, спорейки, на мдростата му думи на млада да проповиждат, ни, а обличаваният ни нос, с великомъченик със зъби скръщаха от ид.

Пред очите му небето се отвори и изльзнен с Дух Господен, той видя Божията слава, срейнало отворе и отпосно у Спасителя Христа.

Обяво виденето свети Стефан, светло засия прекрасност му лик. От слоната му юдени злобавени върху него се нахвърлиха със вик.

Край поток Кедрон тълпата зверолика каляжи върху му хвърляше бел страх. Каленица, той умирайки извика: „Господи, не им зачитай тоя грях!“

Тридесетгодишен, като кропка аснот думи не същеше мъртъв, цял във кръв облян, в тая хълма възлезе Божията Милост и щенише молитви със свети Иован.

С неговия подвиг Първата украиня, Първи мъченик, апостол на Христа - свети Стефан в славата великолепна моли се за греховете на света!

Н. ЛЮБЕНОВА

МИЛИ ДЕЦА

Големата радост

която ще бъде за всички човешци" (Лука 2:10).

Когато се роди някое дете, за това се радват само малко чисти човешци — домачините, роднините и съседите. А светият ангел при раждането на детето Исус казва, че тази радост ще бъде за всички човешци.

В думите "всички човешци", са включени хората от всички страни на земята, без разлика какъв е цветът на кожата им, какъв език говорят и къде живеят.

Защото родилният се Исус бе Сам Господ — възлюбил си е и днешна на земята, да научи човешите на нов, свят, добър и справедлив живот.

И истинна, мили деца, няма по-добро учение от онова, което ни остави Господ Исус Христос.

Той ни остави учението да върваме правилно в Него като в Господ и Спасител на душите ни от греховете. Той ни научи също как да се отнасяме към нашите ближни — човешите.

Между оставените ни от Господа заповеди е и тази: нито един човек, жи-

вещ на земята, да не остане гладен, гол и бос. Или с други думи, нито един да не търпи материални лишения.

А това ще рече, че човешите са длъжни да си помагат един другиму. Ония, които имат средства, трябва да отделият от тях и да помагат на ония, които нямат. Всички хора трябва да се трудят и да създават и творят слагава в живота. Сам Господ Христос през земния си живот работи — Той беше дърводелец.

Господ Христос се ниш като джонен наш Спасител. Като Спасител на душата ни от греховете и като Спасител на телата ни, като ни научи да се трудим и да си помагаме един другиму.

Затова и дните, през които празнуваме Рождението на Господ Исус Христос, са ни така мили и радостни. Затова и ние се радваме и се веселим!

Мили деца, никогато не забравяйте за родилния се в човешки образ Господ Исус Христос. Вярвайте в Него като в Господ и Спасител, мовете се и

изпълнявайте заповедите Му, като бъдете трудолюбиви и помагате на изпадналите в бедн и нещастия.

Бъдете добри християнчета, та като пораснете, да бъдете добри християни и добри граждани на страната ни!

Свещ. Сил. Евл. ПОПОВ

"Днес ви се роди в града Давидов, Спасител, Който е Христос Господ, и... ще наречете Младенец лют, лежачи в ясли" (Лука 2:11-12).

Когато в някой дом се роди дете, там има голяма радост. А се радват и в домовете на съседите и на роднините.

През тези дни християнските народи празнуват раждението на едно дете. Това е раждението в човешки образ на Господ Исус Христос. Най-радостното събитие от съвременното на света и до днес е и ще бъде това Рождение! Затова и ангел, който се яви на витлеемските пастири през нощта, за да им извести това радостно събитие, почина с думите:

"Ето, благосвети ви голяма радост,

КОЛЕДНА ТРАПЕЗА

*Коледна трапеза всеки дом краси.
Богът в очаква днес не се гаси.
Огъ богато всичко нам не е настри.
С дарове по право всеки е дарил.*

*Топлина и нежност в къщите цари.
Вълнена приплатва, тлее и сори.
Ето, колебори вече петат вън.
Сакаш полъх гали лек камбанен звън.*

*Коледна трапеза три дни ще стои.
Сияло и утеха в празника сеочен.
Варата ни крепка ще се упрочи!
Туй ще сме щастливи в утрешния ден.*

Николай ГЕОРГИ

КОЛЕДА ПО СВЕТА

Коледрите празници са едни от най-тържествените дни за всички християни. Денят на Рождество Христово носи радост, светли надежди по всички къщица на земята.

Коледа, празникът на Христовото раждане, се празнува от християните от около 1600 години насам. За първи път празникът е бил честван през 345 година след Рождество Христово — на 25 декември. Дотогава поемите християнски празници са били Нова година (свети Василий) и Великден. До 345 г. християните са украсявали за Нова година домовете си с цветя и зеленина, уреждали гостиници и раздавали подаръци на близките си. След тази година всички традиции и обичаи били превнесени на Коледа.

Сега Коледа се празнува навсякъде, където има християни. Разбира се, най-тържествено минава празникът в Европа, но

и в другите континенти той е забележителен по своя блеск.

В Африка Коледа е всъщност летен празник, защото там тропическото слънце блести и на тогавен ден. В някои африкански области падат дъждове, но още нито, а Никше в Африка Коледа се празнува в колибите, по пустините и в селските планини. Обикновено коледари алхи няма, но преселниците си служат с кактуси, палми и други тропически растения.

В Индия християните празнуват тържествено коледните празници. В Сингапур например живеят доста християни, които за Коледа се събират на големи групи, за да отпразнуват Рождество Христово. Там няма елфи и колелуване. На трапезата се служат сладкиши, постни ястия и риба.

В Китай също се празнува Коледа, понеже и там има хлиди християни.

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО

*Днес камбаните звънят,
празнично да възвестят,
че Христос се е роди —
Бог в човек се влякъл.*

*Опелна звезда в небесен свод
сочи днес се е родил Господ.
Хор от ангели небеси
чудни възгласяват песни.*

*Слава Богу в небеса,
мир да има на земята.
Блага воля във душиите,
благодатни да си дните.*

*Мили Боже, помози ни,
с мъдри мисли набори ни —
само добрини да правим,
Тиб, Всевинни, да прославим.*

Николай КАЛИВ

ЗАПОЧВА АБОНИРАНЕТО ЗА 1997 г.

Годишният абонамент
за "Църковен вестник" — 2000 лв.,
в за сл. "Духовна култура" — 720 лв.

Молим сумите да се изпратят с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!

СВЯТ ДЕН БОЖИЧ

Как се посреща Коледа в Трънско

Както в цялата страна, така и в Трънския край Коледа (по трънски Божич) се празнува като един от най-големите и почетаните християнски празници. Това се вижда и от самите коледни ритуали. Празнуването започва с Бъдни вечер и продължава три дни. В Трънско Бъдни вечер се посреща "ня

постело", като направо на пода на стлата (одялата) се изписва кош дълга ръкавица, която се покрива с нова шарена чърга, а околопърст се подреждат ягоди за одене. Постелата символно е поставяла, върху която през тази нощ се е родил Божик Син. Тя не се едига цяла три дни — първия, втория и третия ден на Божик. Наблизко гори огънят с бърника, който разнася припната топлина в цялата къща. По средата на постелата се поставя ниска кръгла маса, върху която по-късно се подреждат приготвените специално за тази вечер ястия, символично постни — варено зеле, варено зеле, варена тиква, варена царевица, варени картофи, различни видове туршия, лук, пипер, круши с крушово чорба, тиканен и други. Преди сядане на постелата цялото домашно се измива ръцете и краката, облича най-новите си дрехи, обуща чисте чорпак. Последна ядла гостозапа (домкичката), която на едно дървено круже (лек кръгъл дървен плат) носи приготвените от нея и подредени върху кружето ястия. По средата е поставен колачът с изобразени върху него фигури, символизиращи дома с хората, кошарите с добитъка, хамбарите с житото, новите с посевите, градините с овошките. Върху колача (първо опечена пшенична пита) горещо завалява сосунка на свещ, тук е и малката питка, също пръсно опечена, със завесения в нея късмет (метална пара), който по-късно, с разчупването на питката, ще се падне на късметлията — един от присъстващите. Гостозапа поздравява наследялите с думите: "Добър вечер, носи на Бога повоиния!". Целува ръцата на най-възрастния, след което поздравява блудата върху носката масичка, като колачът със свещта отново заема центъра на трапезата. След с разрязването на колача започва церемонията по празнуването на

Бъдни вечер и "ситата вечеря", както сме свикнали да наричаме тази вечер. Разрязването се извършва от най-възрастния член на семейството. Той прочита молитвата, а останалите, застанали прави, чинно се кръстат. След това колачът минава от ръка на ръка и всеки го целува. В отделна чинийка го

ри тамин.

С хитка босилек, потопена във вода, провеждайки ритуала ръси трапезата и хората, които му целува ръка. После той взема остър нож и прави на кръст четири разреза върху колача. Представ ползването му с червено вино, което става по наравените разрези. Сега колачът се прережда в ръцете на най-голямото момченце, което, вдигайки го високо над главата си, окончателно го разчупва. Всеки получава по късче и го изладва с апетит. Раззано на колача е един тържествен акт в чест на новородения Божик Син. За здравето на всички се пие и така наречената наздравяща — най-често пълна чаша ракия. Споуваването с тамин цели да изгони от къщата блеските и злите духове. Същото се прави и в обрбите, в които нощува добитъкът.

Преди да започне "ситата вечеря", цялата тй, както е в масличката, се измива на дара, като едни от по-гласовитите възгъ се провиква силно: "Ормане-Джърмане [господарят на летичте ботри и градушки], дедка да си, ега тук да си. Ела да ядем и пиюеме, на летоска и очи да си не видиме!"

Трапезата се връща обратно и чак след започване истинската "ситата вечеря", придружувана с пиене на подследана грейна ракия или червено вино. Всички се наждат до насита. А след това едва времето и на питката с паричката (късмата). Старейшината разчупва питката и раздава всякому по равни. Всеки започва да се рови, с надяда късметът да се падне на него, докато никой извика: ето я. Смята се, че той ще бъде щастлив през цялата година. Парче от разчупената питка се отдържа и

за добитък, и общо за дома. Ако паричката попадне в едно от тези парчета, тя носи щастие и здраве на цялата год, на цялата стага.

А сега идва ред на оските, които по традиции се раздават на Бъдни вечер. Торта с оските се поставя пак пред стъй рещищата. Първоначално той раздава за здраве на всекиго по един орех. Всеки съчува своя орех и го изжидва. Смята се, че ако на никого се падне развалил орех, той ще боледува през годината. След като всеки съчул своя орех, останалите в торбата орехи се разделят по равни на всички.

Слапото през тази нощ става на същата постела. Но преди да се легне за спане следва бъдат изготвени от ръменат

бланта така наречената гужви малки коледа, предназначени за окачане на плодните дървета, та да родят повече плодове.

Равно сутринта на самата Коледа започват коледните ритуали. По-възрастните отиват в църква, където се извършва коледна литургия. Младите отиват след ошутните градини, за да окчат ошутните дървета с добито гваните вече гужви. На прага на къщите и обрбите се запалва изсъхнала говежда тор, от чийто пушек да избият злите духове и блески. Добитъкът се чистосива със светена вода, донесена от църката, след което се храни с предявено и неготвена храна (най-често пшеничната ярма, поселена с олио). Малко по-късно се очакват и коледрите, които с песни обикват радостната вест, че през излетката нощ се е родил Божик Син. Обедът на Коледа става пак на бялата постела. През цялото време в ошутните горци бландис. Във всеки дом е топло и тържествено. Сега об-

дът е блажен — по правило свиенско с кисело зеле (вариво), баница, ялча, мляко, сирене. Започва се с подследаната грейна ракия. Хората отново си похвалят с апетит, след дългите божични песни. А след обед се отиват на истинска помичка, радват се на збуващата помичка, ходят на гости. И на хората, които след изпития ракия е леко и весело. И така четири дни.

Николай СИМЕОНОВ

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНУД, София — 1000
ул. „Оборище“ №4
тел. 87-56-11; факс 87-02-89

РЕДАКЦИОННА
КОЛЕГИЯ

Българска църква за Синодалното издателство на БПЦ

КРЕДИТНА БАНКА — АД, код 680 96 01
сметка 100202 4110

АБОНАМЕНТ ЗА 1997 г.

12 месеца — 2000 лв. 6 месеца — 1000 лв.

3 месеца — 500 лв. 1 месец — 170 лв.

Цена на 1 брой — 40,00 лв.